

	Центрально український державний університет імені Володимир а Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни Педагогіка та інклюзивна освіта			
		Статус дисципліни обов'язковий компонент (цикл загальної чи фахової підготовки)			
Галузь знань		01Освіта/Педагогіка			
Спеціальність		016.02 Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка)			
Освітня програма		Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка і логопедія)			
Рівень вищої освіти		Бакалавр			
Форма навчання		Денна			
Курс		2			
Семестр		3, 4			
Обсяг дисципліни		Кредити		Години	
		Лекційні			64
		Практичні/семінарські			58
		Лабораторні			
		Самостійна робота			
Семестровий контроль		Екзамен			
Викладач		Окольніча Тетяна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти			
Контактна інформація		t.vladimirovna.75@ukr.net			
Кафедра		Спеціальної освіти			
Факультет		Освітніх наук та мистецтв			
Предмет навчання		Предметом вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка та ІО» є теоретичні і методичні основи організації освітнього процесу для всіх учнів, створення умов для їх соціалізації та інтеграції в суспільство в закладах середньої освіти			
Мета		Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка та ІО» є: забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя, вихователя в закладах середньої освіти України, кваліфікованих фахівців, здатних забезпечити якісну освіту та соціальну інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами; формування системного педагогічного мислення, професійної самосвідомості, розвиток професійно-педагогічної спрямованості, педагогічних здібностей студентів; виховання професійно значущих якостей педагога нової української школи.			
Компетентності		Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов			

	<i>Загальні:</i> ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. <i>Спеціальні:</i> СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами. СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо - корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно - рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами. СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища. СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції. СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб. СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
Програмні результати	РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дітей з особливими освітніми потребами у контексті професійних завдань. РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів. РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.
Зміст дисципліни	Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину. Педагогіка як наука. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки (етапи розвитку педагогіки: донауковий, етап виникнення теоретичних концепцій виховання і освіти, етап розвитку педагогічної науки). Джерела педагогічної науки. Функції педагогічної науки: науково-теоретична, організаційно-практична, прогностична. Педагогіка як наука і мистецтво. Система педагогічних наук. Структура і галузі педагогіки: загальні основи педагогіки, теорія виховання, дидактика (теорія навчання), організація та управління педагогічним процесом. Вікова педагогіка (дошкільна та шкільна педагогіка), спеціальна педагогіка (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія), соціальна педагогіка (сімейна педагогіка, перевиховання дітей, що мають проблеми), професійна педагогіка (педагогіка вищої школи, підвищення кваліфікації та перекваліфікація робітників народного господарства, навчання літніх людей), порівняльна педагогіка, етнопедагогіка.

Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства. Поняття про народну педагогіку. Джерела і складові частини народної педагогіки.

Тема 2. Сутність науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження.

Зміст та сутність науково-педагогічного дослідження. Методологія наукових досліджень. Етапи здійснення педагогічного дослідження. Завдання науково-педагогічних досліджень на сучасному етапі розвитку освіти.

Класифікація методів науково-педагогічних досліджень (загальнонаукові, теоретичні, емпіричні).

Загальна характеристика методів педагогічних досліджень: спостереження, педагогічний експеримент, бесіди, вивчення передового досвіду; вивчення документації та учнівських праць, опитування, методи моделювання педагогічних явищ, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження.

Тема 3. Розвиток, соціалізація і формування особистості.

Поняття про «особистість», «індивідуальність» в педагогічній науці. Розвиток та формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості.

Фактори та умови розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Соціалізація як результат впливу середовища на особистість. Виховання — визначальний чинник формування особистості.

Роль діяльності (активності) і спілкування у розвитку особистості. Взаємообумовленість процесів виховання, навчання і розвитку, активна позиція особистості та її роль у процесі розвитку і виховання. Дитина як об'єкт і суб'єкт виховання і розвитку.

Врахування вікових особливостей та особливих потреб школярів при організації та здійсненні процесів виховання, навчання, розвитку.

Особливості розвитку, соціалізації і формування особистості в умовах нової української школи.

Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу.

Виховання як педагогічний процес та суспільне явище.

Ієрархія цілей виховання. Суспільна зумовленість мети виховання та навчання підростаючого покоління.

Поняття про освітній процес, педагогічний процес, навчально-виховний процес. Цілісність та системність педагогічного (освітнього) процесу. Спільні та специфічні сторони процесів виховання, навчання та розвитку як складових освітнього процесу: цілі, завдання, зміст, форми і методи.

Специфіка мети освітнього процесу в умовах нової української школи.

Закономірності, етапи педагогічного процесу.

Компетентнісний та особистісно-орієнтований підхід до організації освітнього процесу нової української школи.

Тема 5. Педагог як організатор освітнього процесу в сучасній школі.

Суспільна зумовленість виникнення і становлення педагогічної професії. Специфічні особливості педагогічної діяльності. Сучасні вимоги до особистості педагога та його підготовки. Вчитель нової української школи.

Зміст професійної діяльності та функції педагога: конструктивна, комунікативна, організаторська, гностична.

Система педагогічної діяльності: викладання, виховання, класне керівництво, діяльність із професійного самовдосконалення,

управлінська, організаторська, методична, позашкільна, науково-дослідна.

Поняття про педагогічну майстерність, педагогічну компетентність, педагогічну техніку, педагогічні здібності та гуманістичну спрямованість педагогічної діяльності.

Розділ 2. ДИДАКТИКА – ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

Тема 6. Дидактика, її основні категорії та завдання.

Виникнення і розвиток дидактики як складової педагогіки, що вивчає проблеми освіти та навчання. Предмет дидактики. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, процес навчання, викладання, учіння, знання, уміння, навички.

Стан та завдання теорії навчання. Взаємозв'язок загальної теорії навчання (дидактики) і методик викладання окремих предметів з основ наук. Українська народна дидактика, її мета, завдання, зміст.

Тема 7. Суть та структура процесу навчання.

Сутнісні характеристики процесу навчання. Основні функції навчання (освітня, розвиваюча, виховуюча) та їх взаємозв'язок.

Двосторонній характер процесу навчання: єдність викладання та учіння. Структурні компоненти навчального процесу: цільовий; стимулюючо-мотиваційний; змістовий, операційно-діяльнісний, контрольнорегулюючий, оцінно-результативний. Взаємозв'язок усіх елементів навчального процесу.

Двосторонній характер процесу навчання. Стимулювання, організація зворотного зв'язку (контроль, аналіз результатів навчання та розвитку учнів).

Структура (основні етапи) процесу оволодіння знаннями та уміннями: сприйняття, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, використання на практиці.

Структура викладання як цілеспрямованої діяльності педагога в процесі навчання.

Суперечності та рушійні сили процесу навчання. Роль стимулів та мотивів у навчанні школярів. Характеристика стимулів і мотивів навчання.

Тема 8. Закономірності та принципи навчання.

Поняття про закономірності навчання, основні закономірності процесу навчання.

Визначення принципів навчання як вихідних положень, що визначають характер пізнавальної діяльності учнів і технології діяльності учителя.

Традиційні принципи навчання: принцип цілеспрямованості навчання; принцип виховного навчання; принцип розвивального навчання; принцип науковості; принцип доступності навчання; принцип зв'язку навчання з життям, теорії з практикою; принцип наочності навчання; принцип системності, послідовності навчання; принцип активності та самостійності учнів у навчанні; принцип свідомості й міцності засвоєння знань, умінь і навичок; принцип індивідуального підходу у процесі навчання тощо.

Принципи навчання, що виникли під впливом народної дидактики: гуманістичний характер навчання; навчання на загальнолюдських цінностях, на кращих традиціях і обрядах народу України, навчання моралі і вірувань пращурів, на етнографічних особливостях попередніх поколінь; навчання в навіюванні, спонуканні, заохоченні та ін.

Народна мудрість про принципи навчання.

Тема 9. Зміст освіти в сучасному закладі загальної середньої освіти.

Поняття про зміст освіти. Наукові основи змісту освіти в цивілізованому суспільстві. Теорії змісту освіти. Джерела та чинники формування змісту освіти. Структура змісту освіти.

Зміст освіти в сучасному закладі загальної середньої освіти, його основні компоненти. Оновлення змісту освіти відповідно до Концепції Нової української школи, заснованого на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві. Ключові компетентності Нової української школи (ст 12. Закону України «Про освіту» (2017 р.).

Документи, що визначають зміст загальної середньої освіти. Державний стандарт базової середньої освіти в межах реалізації затвердженої в 2016 році Концепції «Нова українська школа». Структура навчального плану та навчальної програми. Підручники та навчальні посібники, їх функції та структурні компоненти.

Тема 10. Методи, прийоми, засоби навчання.

Сутність, основні функції методів навчання. Прийоми як складова частина методу і як самостійна дидактична категорія.

Класифікація методів навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Класифікація на основі цілісного підходу до процесу навчання. Характеристика методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності. Поняття про інтерактивні методи навчання. Поняття про технології навчання. Сучасні технології навчання.

Поняття про засоби навчання, їх характеристика та застосування в навчальному процесі. Використання інформаційно-комунікативних засобів навчання у навчальному процесі. Умови оптимального вибору методів і засобів навчання. Академічна свобода та творчість педагога у виборі методів та засобів навчання в умовах нової української школи.

Тема 11. Форми організації навчання. Урок як основна форма організації процесу навчання в сучасній школі.

Поняття про форми організації навчання. Генеза організаційних форм навчання. Форми організації пізнавальної діяльності учнів: фронтальні, групові та індивідуальні.

Характеристика класно-урочної системи, її переваги, недоліки та шляхи удосконалення.

Урок як основна форма організації навчання в сучасній школі. Структура та типи уроків. Вимоги до сучасного уроку. Підготовка вчителя до уроку.

Характеристика позаурочних форм навчання.

Тема 12. Контроль, оцінка та облік успішності учнів.

Поняття контролю та його значення у навчально-виховному процесі. Функції контролю і оцінювання результатів навчання учнів в умовах НУШ. Оціночні судження як важливий важіль управління розвитком свідомості, характеру, волі та навчальних здібностей учнів.

Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь та навичок. Види, форми контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів. Майстерність та такт учителя у процесі моніторингу, діагностики, контролю навчальних досягнень учнів.

Розділ 3. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Тема 13. Виховання в цілісному освітньому процесі.

Теорія виховання як складова частина педагогічної науки. Поняття про процес виховання як складову освітнього процесу. Сутнісні характеристики процесу виховання. Виховання як процес інтеріоризації загальнолюдських та національних цінностей. Система

та ієрархія внутрішніх цінностей особистості як джерело мотивації вчинків вихованця, його поведінки.

Особливості процесу виховання: цілеспрямованість, двосторонність, багатофакторність, варіативність результатів, віддаленість результатів, тривалість, комплексність, багатоступеневість.

Мета виховання в новій українській школі – формування всебічно розвиненої особистості, патріота, іноватора.

Структурні компоненти виховання як діяльнісного процесу: цільовий; стимулюючо-мотиваційний; змістовий; операційно-діяльнісний; контрольно-регулюючий; оцінювально-результативний.

Етапи виховного процесу за критерієм їх послідовності та відповідних педагогічних дій: формування знань (ознайомлення із загальними нормами і вимогами, їх усвідомлення); формування ставлень (почуттів); формування поглядів і переконань; формування навичок і звичок поведінки (загальної спрямованості особистості).

Виховання та самовиховання – дві сторони єдиного процесу формування особистості. Рушійні сили виховного процесу. Зовнішні та внутрішні протиріччя. Критерії вихованості.

Тема 14. Механізми, закономірності та принципи виховання.

Механізми виховання як шляхи розвитку мотиваційно-ціннісної сфери особистості в процесі оволодіння нею соціального досвіду. Психологічні механізми, які складають основу розвитку мотиваційної сфери особистості: ідентифікація; емоційне обумовлювання; наслідування; мотиваційне опосередкування; конформність; вживання в соціальну роль; підтримування внутрішньої узгодженості поглядів.

Закономірності процесу виховання і їх роль у визначенні норм, які регламентують структуру, зміст і методику організації виховання.

Система принципів виховання. Цілеспрямованість виховання. Суспільна спрямованість виховання. Опора на позитивне у вихованні. Гуманізація виховання. Демократизація виховання. Природо відповідність у вихованні, диференціація та індивідуалізація виховного процесу. Особистісний підхід у вихованні. Зв'язок виховання з життям, виховання в діяльності. Свідомість і активність учнів у процесі виховання, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою й активністю школярів. Виховання в колективі. Єдність педагогічних впливів.

Тема 15. Зміст виховання.

Поняття змісту виховання. Традиційні підходи до визначення змісту виховання: за напрямками виховання (розумове, фізичне, моральне, естетичне тощо) та видами культури (моральна, естетична, економічна, трудова і т.д.).

Сучасне розуміння змісту виховання як системи загальнокультурних та національних цінностей. Зміст виховання як єдність ціннісного ставлення особистості до держави, людини, природи, праці тощо.

Цінності, які є визначальними в змісті виховання згідно Основних орієнтирів виховання учнів, Концепції «Нова українська школи» (2016 р.), Закону України «Про освіту» (2017р.), Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020р.).

Зміст виховної роботи як комплекс ідей, прикладів, фактів, використання яких у виховному процесі досягаються конкретні цілі та завдання виховання учнів.

Тема 15. Методи, прийоми, засоби, форми виховання

Поняття про методи виховання, прийоми виховання, засоби виховання як педагогічні інструменти впливу на свідомість, почуття, поведінку вихованця. Взаємозв'язок методів, прийомів та засобів виховання.

Виховна ситуація як частина виховного процесу, яка знаходиться між двома корекціями. Аналіз виховної ситуації та проектування виховної дії, із конкретним завданням виховання, адекватним їй змістом, способами (методами, прийомами, засобами) виховання.

Різні підходи до класифікації методів виховання. Класифікація методів виховання, в основу якої покладено цілісну структуру діяльності особистості. Характеристика методів формування свідомості особистості. Характеристика методів організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки. Характеристика методів стимулювання поведінки і діяльності особистості. Характеристика методів самовиховання.

Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів формування свідомості для розв'язання конкретних завдань виховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів організації діяльності та формування досвіду суспільної поведінки. Види діяльності учнів і загальні технологічні вимоги до їх організації. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів стимулювання позитивної поведінки і діяльності вихованців. Методи контролю й аналізу ефективності виховного процесу.

Форми організації виховання, та їх класифікації.

ТЕМА 16. Методика організації і проведення виховного заходу. Технологія підготовки і проведення колективної творчої справи (КТС).

Виховний захід як основна організаційна форма виховної роботи. Класифікація виховних заходів за способом їх проведення та за напрямками виховання. Методичні вимоги до організації і проведення виховного заходу. Мета та зміст діяльності педагога-вихователя на етапах технології організації і проведення виховного заходу: 1) вибір та обґрунтування теми виховного заходу; 2) формулювання його цілей; 3) визначення форми проведення; 4) підготовча робота; 5) проведення заходу; 6) підбиття підсумків. Структура та вимоги до план-конспекту виховного заходу. Педагогічний аналіз виховного заходу. Методика аналізу та самоаналізу підготовки, проведення і результатів виховного заходу.

Колективна творча діяльність учнів – важливий шлях підвищення ефективності виховної роботи. Колективна творча справа, як технологія виховання. Принципи організації колективної творчої справи. Види колективних творчих справ. Їх тематика. Етапи підготовки та проведення колективної творчої справи.

Тема 17. Соціальний розвиток особистості школяра. Виховання особистості в колективі.

Поняття про соціалізацію та соціальний розвиток особистості. Основні фактори впливу на соціалізацію особистості. Соціальна та громадянська активність та її формування в умовах сім'ї і школи. Організація соціально-комунікативної діяльності учнів. Соціальний розвиток учнів в процесі виховної роботи та методи його діагностики.

Поняття про дитячий колектив, та його вплив на соціалізацію та формування особистості учня. Проблеми особистості і колективу. Види дитячого колективу, його ознаки та структура. Основні типи колективів.

Динаміка розвитку колективу. Поняття про актив. Органи самоврядування та лідера, як ознаки розвитку колективу. Характеристика стадій розвитку колективу. Зміст та напрями діяльності педагога, щодо згуртуванню колективу на різних стадіях розвитку дитячого колективу.

Фактори розвитку колективу. Педагогічна вимога. Система перспективних ліній, традицій колективу. Принципи паралельної дії і єдності педагогічних вимог.

Гармонія розвитку колективу та особистості. Попередження

негативних проявів поведінки окремими членами колективу (булінг, цькування, залякування).

Характеристика існуючих дитячих громадських організацій, їх завдання; напрями діяльності. Система учнівського самоврядування.

Тема 18. Духовний розвиток особистості. Моральне та естетичне виховання.

Поняття про духовність і духовний розвиток, духовні цінності. Система духовних цінностей: загальнолюдські, культурно-національні, громадянські, родинні, особистісні.

Поняття про мораль та моральне виховання. Виховання в учнів ціннісного ставлення до себе та інших людей як провідні завдання морального виховання. Методика виховання в учнів загальнолюдських цінностей. Технології підготовки та проведення етичних бесід та дискусій (диспутів) в процесі формування духовних цінностей сучасних учнів.

Виховання в учнів ціннісного ставлення до культури. Естетичне виховання як складова духовної культури. Шляхи і засоби естетичного виховання у навчальній, позакласній і позашкільній роботі. Форми і методи естетичного виховання. Естетичне виховання на народних традиціях, національному мистецтві, фольклорі тощо.

Тема 19. Національно-патріотичне виховання учнів. Основи правового виховання.

Національна своєрідність виховання. Патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні напрями виховання учнів, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу (patria) як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, вираженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

Мета, завдання, зміст національно-патріотичного виховання відповідно до «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (2015р.). Системна організація військово-патріотичного виховання учнівської молоді. Принципи патріотичного виховання. Національна самосвідомість. Почуття патріотизму. Шляхи реалізації патріотичного виховання дітей та молоді.

Свідома дисципліна, обов'язок і відповідальність – важливі моральні якості особистості. Виховання свідомої дисципліни. Завдання і зміст правового виховання. Форми і методи правового виховання. Значення правового виховання в попередженні правопорушень серед учнівської молоді.

Формування правової культури особистості як умова розвитку правосвідомості особистості. Зміст та завдання правового виховання.

Взаємозв'язок між правовою культурою особистості та розвитком ціннісних орієнтацій особистості.

Критерії сформованості правової культури учнів. Методи, форми, засоби правового виховання.

Правопорушення неповнолітніх та причини їх виникнення. Попередження правопорушень (профілактика відхилень поведінки учнів у школі, громадських місцях, сім'ї). Подолання першопричин правопорушень неповнолітніх. Особливості виховної роботи з дітьми, схильними до правопорушень. Участь громадськості у вихованні дітей та формуванні національної свідомості особистості.

Тема 20. Інтелектуальний розвиток особистості школяра. Формування основ наукового світогляду.

Поняття інтелектуального розвитку та розумового виховання. Завдання розумового виховання. Зміст розумового

виховання. Виховання культури розумової праці.

Поняття про світогляд та його функції в розвитку особистості. Структура світогляду: знання, погляди, переконання та ідеали. Види світогляду: буденний, релігійний, науковий. Формування наукового світогляду як провідне завдання інтелектуального розвитку особистості учня. Шляхи формування світогляду школярів.

Форми і методи формування ціннісного ставлення учнів до пізнання в процесі розумового виховання.

Методика підготовки та проведення інтелектуальних ігор як КТС.

Тема 21. Виховання в учнів ціннісного ставлення до праці. Система профорієнтації учнів у школі.

Працелюбність як національно-культурна цінність. Трудова діяльність як важливий фактор цілісного фізичного, інтелектуального, соціального та духовного розвитку особистості. Виховний потенціал трудової діяльності. Сутність і завдання трудового виховання. Зміст трудового виховання. Форми і методи виховання в учнів ціннісного ставлення до праці.

Поняття профорієнтації. Компоненти профорієнтації учнів: профінформація, профдіагностика, профконсультація, профвідбір і профадаптація.

Економічне виховання, його завдання, форми та методи здійснення.

Тема 22. Основи фізичного розвитку та формування ціннісного ставлення учнів до власного здоров'я.

Поняття фізичного розвитку і виховання. Оздоровчі, освітні і виховні завдання фізичного розвитку. Виховання в учнів ціннісного ставлення до власного фізичного здоров'я. Зміст фізичного виховання. Народні педагогічні та сучасні засоби фізичного загартування підростаючого покоління.

Форми і методи виховання в учнів ціннісного ставлення до власного фізичного здоров'я. Методика виховання здорового способу життя дітей в сім'ї і школі.

Позакласна і позашкільна фізкультурно-оздоровча діяльність дітей.

Тема 23. Класний керівник як організатор виховного середовища учнів.

Зміст педагогічної діяльності класного керівника. Професіограма класного керівника. Функції класного керівника: виховна; розвиваюча; організаторська; стимулююча; діагностична; соціальна; координаційна; методична. Права і обов'язки класного керівника.

Напрями організаційно-педагогічної діяльності класного керівника: вивчення учнів; формування виховуючого колективу; координація педагогічних вимог вчителів-предметників; налагодження педагогічної взаємодії з батьками і громадськістю.

Планування як спільна діяльність класного керівника, учнів і дорослих щодо визначення цілей, змісту й способів організації виховного процесу. Вимоги до плану роботи класного керівника. Види планування: перспективне; оперативне; поточне. Структура плану. Форми планів: план-графік; план-сітка; календарний; циклічний.

Тема 24. Позакласне та позашкільне виховання і освіта.

Загальне поняття про позакласну і позашкільну роботу в системі виховання цілісної особистості. Завдання, зміст і основні принципи позакласної роботи з школярами. Різноманітність масових, групових та

індивідуальних форм позакласної роботи. Впровадження позакласної діяльності школярів, що побудована на давніх українських традиціях.

Позакласна виховна робота, її форми: класна година, етична бесіда, дискусія, дебати, масові свята, виставки змагання, конкурси, олімпіади та ін.

Технологія підготовки і проведення колективної творчої справи (КТС). Характеристика дитячих громадських організацій.

Позашкільні навчально-виховні заклади і основні напрямки їх діяльності. Позашкільні заклади в системі освіти і виховання: палаци та будинки дитячої творчості, дитячо-юнацькі центри міжнародного співробітництва, дитячі театри, центри науково-технічної творчості, школи образотворчого мистецтва, центри юних техніків, дитячо-юнацькі спортивні школи, дитячі бібліотеки.

Формальні та неформальні групи. Взаємозв'язок позакласної і позашкільної роботи.

Тема 25. Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді.

Сім'я, родина як специфічна педагогічна система. Виховна функція сім'ї.

Виховання у сім'ї – першооснова розвитку дитини як особистості. Вплив атмосфери сімейного життя, її ставлення до праці, трудового укладу, загальної культури, рівня педагогічної культури батьків, системи взаємин на виховання дитини.

Єдність педагогічних вимог сім'ї й школи як необхідна умова ефективного виховання учнівської молоді. Основні принципи педагогіки партнерства в системі взаємодії вчителя та батьків учнів. Сучасні форми, методи ефективної взаємодії школи і сім'ї у вихованні дітей та молоді. Шляхи підвищення педагогічної культури батьків учнів.

Сталі (традиційні) народно-педагогічні погляди на сім'ю і виховання дітей в родині. Основні народно-педагогічні традиції сімейного виховання дитини.

Відповідальність батьків за розвиток дитини.

Нетрадиційні форми роботи з батьками (організація консультпунктів з проблем сімейного виховання, конференції батьків по обміну досвідом організації раціонального дозвілля дітей різних вікових груп, семінари–практикуми по відродженню національних традицій в сім'ях, вихідний день в школі разом з батьками і дітьми та ін.) у поєднанні з традиційними (народні університети педагогічних знань для батьків, педагогічний всеобуч та ін.).

Розділ 4. УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ

Тема 26. Основи теорії управління системою освіти в Україні.

Наукові основи управління. Принципи управління освітою. Поняття про педагогічний менеджмент.

Управління педагогічними системами. Загальні принципи управління педагогічними системами. Управління педагогічними системами як різновид соціального управління. Функції управління педагогічними системами.

Сутність системного підходу в управлінні системою освіти. Принципи управління. Особливості демократизації управління у системі освіти. Ієрархія органів управління системою освіти.

Поняття про систему освіти. Соціально-економічні і педагогічні фактори, які впливають на розвиток системи освіти. Структура і принципи побудови системи освіти в Україні.

Характеристика законодавчих, нормативних документів, на основі яких функціонують заклади освіти в Україні: Закон України «Про освіту», Закон України «Про повну загальну середню освіту», Закон «Про вищу освіту», Національна Доктрина розвитку освіти України у ХХІ ст. Концепція Нової української школи.

Поняття про систему освіти і виховання в Україні. Мета та основні принципи освіти України. Система освіти України та її структура. Питання управління освітою в Законі України «Про освіту».

Тема 27. Система управління закладом загальної середньої освіти

Загальна середня освіта – основна ланка всебічного розвитку особистості учня: поняття про систему загальної середньої освіти; рівні, строки та форми здобуття загальної середньої освіти; права й обов'язки суб'єктів освітнього процесу. Особливості внутрішньошкільного контролю. Повноваження та обов'язки директора школи та його заступників.

Сутність нової української школи (НУШ). Мета НУШ (нової української школи) та її компоненти. Характеристика основних компетентностей освіти. Особистісні та соціальні якості випускника НУШ. Учитель – головна дійова особа нової реформи про освіту. Особливості підготовки сучасного вчителя для НУШ. Соціальна місія та професійні якості вчителя. Структура загальної середньої освіти (початкова, базова, профільна школа). Автономія школи і якість освіти. Державні та освітні програми. Етапи запровадження реформи НУШ (2016–2030 рр.)

Інклюзивна освіта та її забезпечення у закладі освіти.

Тема 28. Методична робота в школі. Управління методичною роботою.

Поняття про методичну роботу. Шляхи, засоби й методи розвитку педагогічного мислення, педагогічних умінь та педагогічних здібностей учителя. Основні форми методичної роботи в школі. Методи й форми організації самоосвіти та саморозвитку педагога.

Тема 29. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

Проблеми підвищення кваліфікації, вивчення, узагальнення і поширення перспективного досвіду вчителів і педагогічних колективів, впровадження в практику школи досягнень педагогічної науки як основні завдання удосконалення професіоналізму вчителів. Залучення учительських кадрів до педагогічного пошуку, дослідження актуальних проблем навчання і виховання учнівської молоді, вдосконалення навчально-виховного процесу, відродження української культури та ін. Атестація педагогічних працівників. Сертифікація педагогічних працівників.

РОЗДІЛ 5. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Тема 30. Концепція та принципи інклюзивної освіти.

Поняття інклюзивної освіти. Соціальна та медична моделі порушень. Категоріальність дітей зособливими освітніми потребами. Основні принципи інклюзивної освіти. Проблеми впровадження інклюзивного та інтегрованого навчання.

Тема 31. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП.

Основні аспекти психолого-педагогічного супроводу. Визначення та оцінка потреб дитини. Розробка індивідуальної програми розвитку. Комплексна підтримка у процесі навчання. Розвиток соціальних навичок та емоційного інтелекту. Моніторинг та оцінка ефективності супроводу. Основні завдання психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП.

Тема 32. Соціально-педагогічна діяльність учителя в умовах інклюзивної освіти.

	Методологічна основа соціально-педагогічної діяльності як засобу інклюзивного навчання. Закономірності, принципи, функції та напрями соціально-педагогічної діяльності. Основні аспекти соціально-педагогічної діяльності вчителя в інклюзивному середовищі. Особливості організації інклюзивного навчання у загальноосвітній школі. Тема 33. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів. Основні принципи диференційованого викладання. Диференціація змісту навчання. Організація диференційованого уроку. Переваги диференційованого викладання. Тема 34. Робота з батьками та створення інклюзивного середовища в школі. Провідні функції сім'ї. Формування компетентного батьківства. Роль батьків в оцінюванні розвитку своєї дитини. Налагодження позитивних робочих стосунків з педагогами дитини, яка навчається в інклюзивному середовищі. Шляхи комунікації батьків зі школою. Інформаційна, психологічна та педагогічна підтримка батьків, залучення їх до освітнього процесу та співпраці з фахівцями.
Критерії оцінювання роботи студентів	Розподіл балів, які отримують студенти 3 -й семестр 16 с. х 3=48 б. + ІТЗ 12 б.= 60 б.+ екзамен 40 Б. = 100 б. 4 -й семестр 16 с. х 3=48 б. + ІТЗ 12 б.= 60 б.+ екзамен 40 Б. = 100 б. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів: Поточна оцінка на семінарських заняттях визначається за такими критеріями: Поточна оцінка на семінарських заняттях визначається за такими критеріями: 3 бали – студент демонструє всебічне, систематичне, глибоке знання і розуміння програмного матеріалу; вміння вільно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; творчі здібності в розумінні, викладенні і використанні навчального матеріалу; уміння творчого застосування теоретичних знань на практиці, активність у роботі семінару; 2 бали – студент демонструє систематичні знання теоретичного матеріалу, уміння інтерпретувати сутність основних понять навчального курсу, наводити приклади з педагогічної практики; 1 бал – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить доповнення під час обговорення питань; студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття Оцінювання навчальних досягнень студентів за виконання індивідуальних творчих завдань відбувається за допомогою 12-бальної шкали: 12 балів – ІНДЗ виконане самостійно, в повному обсязі, у змісті відображено актуальність вибору теми, мету, завдання, окреслені сучасні підходи до даної проблеми, вказана власна точка зору, виокремлені ґрунтовні висновки, оформлена робота згідно вимог. 10-8 балів – ІНДЗ виконане самостійно, у змісті відображено актуальність, але не зовсім точно сформульовано мету, завдання, наявні різні підходи до даної проблеми, є спроба окреслення власної точки зору, показані загальні висновки, оформлена робота згідно вимог. 7-5 балів – ІНДЗ виконане самостійно, у змісті є спроба обґрунтування важливості теми; мета, завдання поверхнево

	сформульовані, наявний загальний зміст роботи, вказані загальні висновки, оформлена робота згідно вимог. 4-1 балів – ІНДЗ виконане частково, обґрунтування вибору теми відсутнє; мета, завдання визначені не належним чином, зміст роботи не чітко розкритий, висновки носять описовий характер.
Політика курсу	Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотуристському державному університеті імені Володимира Винниченка». Студенти, викладачі мають дотримуватися ЕТИЧНИЙ КОДЕКС університетської спільноти в Центральнотуристському державному університеті імені Володимира Винниченка. <i>Академічна доброчесність.</i> Очікується, що ІТЗ студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов'язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. <i>Відвідування занять та поточний контроль.</i> Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Недопустимі під час вивчення навчальної дисципліни пропуски та запізнення без поважних причин на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання. <i>Підсумковий контроль.</i> Екзамен передбачає оцінку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу та набування необхідних професійних вмінь на підставі оцінок, отриманих ними на практичних заняттях, самостійної та індивідуальної роботи. Перескладання екзамену відбувається у встановлений деканатом термін. Процедура перескладання екзамену включає в себе демонстрацію студентом-боржником теоретичних знань, практичних навичок і вмінь з певної теми курсу, що відображені у екзаменаційному білеті.
Інформаційне забезпечення	Офіційний сайт ЦДУ: http://www.kspu.kr.ua/ua/. http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html http://pidruchniki.ws/17530607/pedagogika/ponyattya_istoriyi_pedagogiki http://ebooktime.net/book_346.html http://eduknigi.com/ped_view.php?id=25 http://www.info-library.com.ua/books-text-466.html http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/Djurin/index.php http://jorigami.narod.ru/PPcorner/Classics/Komensky/Komensky_Ya_n_Amos_Velikaya_didakt_izbr.htm

	http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znphnpu/ZNtNDR/2008_28/9.htm 1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/education/average. 2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/education/average. 3. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua 4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/ 5. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.osvita.com 6. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://znannya.info 7. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?fbclid=IwAR1wgpWNjVUhFE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlepbBQUXX47kRw__Z8Qc 8. Освіта України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita-ukrainy.com.ua Освіта UA [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua 9. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / Студія онлайн-освіти EdEra. Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about 10. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://shr.name/cTv6O 11. Освітній портал "Освіта.UA". http://osvita.ua 12. Освітнянська мережа України. www.ednu.kiev.ua 13. Освітній портал «Naurok.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://naurok.com.ua, 14. Освітній портал «Vseosvita.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vseosvita.ua 15. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.intellect-invest.org.ua 16. Е-бібліотека – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»: www.ussf.kiev.ua 17. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebam/ 18. Електронний браузер та тренажер МКФ. Режим доступу до ресурсу: https://stage.icfinedu.org/browser
Матеріально-технічне забезпечення	<i>Аудиторія теоретичного навчання, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали</i>